

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)"

จากหนังสือหลักชาวพุทธ (สามไตร ฐานของปฏิบัติการ)

จุดเริ่มจุดรวม ที่มารวมกันรุ่งโรจน์

ปัจจุบัน ปัญหาสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ซึ่งปรากฏชัดในสังคม คือการที่คนมากมายเป็นชาวพุทธกันเพียงในนาม โดยไม่มีทั้งความรู้และการปฏิบัติของชาวพุทธ สภาพเช่นนี้เป็นเหมือนเมฆหมอกที่บดบังแสงสว่างและความงามแห่งคุณค่าของพระพุทธศาสนา

นอกจากตัวบุคคลนั้นจะไม่เจริญงอกงามในธรรมแล้วสังคมก็สูญเสียประโยชน์มากมายที่พึงได้จากพระพุทธศาสนา จึงเป็นปัญหาร้ายแรงที่ควรตื่นตัวขึ้นมาเร่งแก้ไข

คำว่า “ชาวพุทธ” มิใช่เป็นถ้อยคำที่พึงเรียกขานกันอย่างเลื่อนลอย บุคคลที่จะเรียกได้ว่าเป็น “ชาวพุทธ” จะต้องมีการ มีคุณสมบัติประจำตัวและมีมาตรฐานความประพฤติ ที่รองรับ ยืนยัน และแสดงออกถึงความเป็นชาวพุทธนั้น

หลักการและปฏิบัติการที่เรียกว่า “หลักชาวพุทธ” ดังต่อไปนี้ เป็นภูมิธรรมขั้นพื้นฐานของชาวพุทธ

ผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในหลักการและดำเนินตามปฏิบัติการนี้ นอกจากเป็นชาวพุทธสมแก่นามแล้ว จะมีชีวิตที่พัฒนาก้าวหน้างอกงาม และช่วยให้สังคมเจริญมั่นคงดำรงอยู่ในสันติสุข เป็นผู้สืบต่อวิถีชาวพุทธไว้ พร้อมทั้งรักษาธรรมและความเกษมศานต์ให้แก่โลก

“หลักชาวพุทธ” อันพึงถือเป็นบรรทัดฐาน มีดังต่อไปนี้

หลักการ

๑. ฝึกแล้วคือเลิศมนุษย์ : ข้าฯ มั่นใจว่า มนุษย์จะประเสริฐเลิศสุด แม้กระทั่งเป็นพุทธะได้ เพราะฝึกตนด้วยสิกขา คือ การศึกษา

๒. ใฝ่พุทธคุณเป็นสรณะ : ข้าฯ จะฝึกตนให้มีปัญญา มีความบริสุทธิ์และมีเมตตากรุณา ตามอย่างองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๓. ถือธรรมะเป็นใหญ่ : ข้าฯ ถือธรรม คือความจริง ความถูกต้อง ดีงาม เป็นใหญ่ เป็นเกณฑ์ตัดสิน

๔. สร้างสังคมให้เยี่ยงสังฆะ : ข้าฯ จะสร้างสังคมตั้งแต่ในบ้านให้มีสามัคคี เป็นที่มาเกื้อกูลร่วมกันสร้างสรรค์

๕. สำเร็จด้วยกระทำกรรมดี : ข้าฯ จะสร้างความสำเร็จ ด้วยการกระทำที่ดีงามของตน โดยพากเพียรอย่างไม่ประมาท

=== > ปฏิบัติการ

ข้าฯ จะนำชีวิต และร่วมนำสังคมประเทศไทย ไปสู่ความดีงาม และความสุขความเจริญ ด้วยการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

ก) มีศีลวัตรประจำตน

1. บุษามานี มีปกติกราบไหว้ แสดงความเคารพ ต่อพระรัตนตรัย บิดามารดา ครูอาจารย์ และบุคคลที่ควรเคารพ
2. มีศีลห้าอยู่สม่ำเสมอ สมาทานเบญจศีลให้เป็นนิสัยคือหลักความประพฤติประจำตัว ไม่มีดมัวด้วยอบายมุข
3. สวดสวดมนต์ สวดสวดสวดมนต์หรือบทสวดมนต์โดยเข้าใจความหมาย อย่างน้อยก่อนนอนทุกวัน
4. ฝึกฝนจิตด้วยภาวนา ทำจิตใจให้สงบ ผ่องใส เจริญสมาธิ อันคำจูนสติที่ตื่นตัวหนุนปัญญาที่รู้ทั่วชัดเท่าทัน และอธิษฐานจิตเพื่อจุดหมายที่เป็นกุศล วันละ ๕-๑๐ นาที

ข) เจริญกุศลเนื่องนิตย์

5. ทำกิจวัตรวันพระ บำเพ็ญกิจวัตรวันพระด้วยการตักบาตร หรือแผ่เมตตา ฟังธรรม หรือ อ่านหนังสือธรรม โดยบุคคลที่บ้าน ที่วัด ที่โรงเรียน หรือทำงาน ร่วมกันประมาณ ๑๕ นาที
6. พร้อมสละแบ่งปัน เก็บออมเงินและแบ่งมาบำเพ็ญทาน เพื่อบรรเทาทุกข์ เพื่อบูชาคุณ เพื่อสนับสนุนกรรมดี อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง
7. หมั่นทำคุณประโยชน์ เพิ่มพูนบุญกรรม บำเพ็ญประโยชน์ อุทิศแด่พระรัตนตรัย มารดาบิดา ครูอาจารย์ และท่านผู้เป็นบุพการีของสังคมแต่อดีตสืบมา อย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง
8. ได้ปราโมทย์ด้วยไปวัด ไปวัดชมอารามที่รื่นรมย์ และไปร่วมกิจกรรมทุกวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และวันสำคัญของครอบครัว

ค) ทำชีวิตให้งามประณีต

9. กินอยู่พอดี ฝึกความรู้จักประมาณในการบริโภคด้วยปัญญา ให้กินอยู่พอดี
10. มีชีวิตงดงาม ปฏิบัติกิจส่วนตน ดูแลของใช้ของตนเอง และทำงานของชีวิต ด้วยตนเอง ทำได้ ทำเป็น อย่างงดงามน่าภูมิใจ

11. ไม่ตามใจจนหลง ชมรายการบันเทิงวันละไม่เกินกำหนดที่ตกลงกันในบ้าน ไม่มัวสำเริงสำราญปล่อยตัวให้เหลิงหลงไหลไปตามกระแสสิ่งล่อเร้าชวนละเลิง และมีวันปลอดการบันเทิง อย่างน้อยเดือนละ ๑ วัน
12. มีองค์พระครองใจ มีสิ่งที่บูชาไว้สักการะประจำตัว เป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกถึงพระคุณของพระรัตนตรัย และตั้งมั่นอยู่ในหลักพุทธ

ด้วยการปฏิบัติ ๓ หมวด ๑๒ ข้อนี้

ข้าพเจ้าเป็นชาวพุทธแท้จริงที่มั่นใจว่าจะสามารถรักษารธรรมไว้ และ ร่วมนำโลกไปสู่สันติสุข
บุคคลที่ถือปฏิบัติตาม “หลักชาวพุทธ” ดังกล่าวนี้นี้ เป็นผู้ที่มีภูมิธรรมพื้นฐานของชาวพุทธ จึงเป็นชาวพุทธที่แท้จริง สมกับชื่อที่เรียกขาน
แรกที่สุด พอเด็กเกิดมา สัมผัสโลก การศึกษาก็เริ่ม ลูกจะเห็นโลกและมองโลกอย่างไร ก็อยู่ที่พระพรหมคือพ่อแม่จะชี้แสดงชักนำให้การศึกษาเดินหน้าไป

ดังนั้นถ้าจะให้แน่วจริงและมั่นใจที่สุด การปฏิบัติตามหลักชาวพุทธจึงต้องเริ่มต้นตั้งแต่ที่บ้าน โดยการนำของบูรพาจารย์ คือคุณพ่อคุณแม่ ที่แน่แท้ว่าเป็นครูคนแรกของลูก
เมื่อเด็กมาเข้าโรงเรียน คือเริ่มเข้าสู่ระบบการศึกษา ถือว่าเป็นจุดกำหนดในการแสดงความเป็นผู้ศึกษาให้ปรากฏชัดเจนนอกมา เท่ากับบอกแจ้งว่าจะตั้งต้นเล่าเรียนศึกษาอย่างจริงจัง ให้สมนามที่เรียกว่าเป็น “นักเรียน”
ในขณะที่เริ่มแสดงความเป็นนักเรียนนั้น เด็กก็ควรได้โอกาสที่จะเริ่มแสดงความเป็นชาวพุทธของตนให้ปรากฏชัดออกมาด้วย เช่นเดียวกัน เพื่อให้กระบวนการของการศึกษาทุกส่วนประสานเกื้อกูลและกลมกลืนกัน ดำเนินไปอย่างครบองค์สมที่จะเรียกว่าเป็น “ไตรสิกขา”

เมื่อเด็กมีภูมิธรรมพื้นฐานของชาวพุทธ ด้วยการถือปฏิบัติตามหลักชาวพุทธข้างต้นนี้ ความเป็น “ชาวพุทธ” ของเด็กก็จะเริ่มปรากฏชัดเจนนอกมา เป็นนิมิตหมายว่าชีวิตของเธอจะออกงาม ก้าวหน้าไปในพัฒนาการแห่งการศึกษา ดุจดวงอาทิตย์ที่อุทัยแล้วก็จะสูงเด่นงามสง่า ทอแสงเจิดจ้าให้แสงสว่างและพลังอันอเนกอนันต์ ความสัมฤทธิ์สมหวังและความรุ่งเรืองทุกประการ

อุทัยแห่งชีวิตการศึกษาของเด็ก ก็หมายถึงอุทัยแห่งปวงความหวังของครอบครัวของสังคมและของมนุษยชาติทั้งมวล อันเป็นหลักประกันให้มั่นใจว่า มนุษย์ที่ได้พัฒนาดีแล้วนี้ จะสามารถรักษารธรรมไว้ และนำโลกไปสู่สันติสุขได้ อย่างแน่นอน

จากแผ่นพับ , หนังสือ หลักชาวพุทธ (สามไตร ฐฐานของปฏิบัติการ) ได้รับจากวัดญาณเวศกวัน

"จุดเริ่มจุดรวมที่มารวมกันรุ่งโรจน์" โดย พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)

รูปภาพจากเว็บ <http://www.chaobuddha.com>

